

Naemhtie Svierjem stuvrieh



Reereme jih Reerenassekanslie	3
Staateåvteke jih staateraerijh	3
Naemhtie reerenasse barka	3
Naemhtie Reerenassekanslije barka	4
Reerenassen barkoeh	5
Byjjesfaamoeh	7
Beetnehvierhtieprossese	7
Laaketsegkemeprossese	8
Sveerjen ektievuekiehammoe	9
Demokratien systeme jijtje veeljemen mietie	9
Sveerjen byjjesfaamoenbarkoe– golme daltesh	9
Seierjen maadtoelaakh	10
Åålmegi reaktah	11
Seamma vierhtegh	11
Saejjasadjh	12
Staatem goerehtidh	13
Sveerje vearaldisnie	13
Sveerje jih EU	13
Sveerje jih FN	13
Noerhtilaanti ektiedimmien barkoeh	14

Reerenasse jih Reerenassenbarkoesijjie

Staaten ávtoke jih staateraeriejh

Firhten veeljemen männgan dellie rijhkebiejjien háalijesálma raeriem dan orre staateávtেকে vaadta. Rijhkebiejjie staateávtেকে veeljie jih laavenjassem disse vadta guktie reeremem buektedh. Reerenassen staateminstere Sveerjem stuvrie. Reerenassesne leah staateminstere jih naa gellieh staateraeriejh, dah fiereguhte jijtjegen diedtebyjreskem utnieh.

Naemhtie reerenasse barka

Reerenasse Sveerjem stuvrie, jih vihkeles dennie sijen barkoesne guktie maehdedh laakide skaepiedidh jeatjadehtedh, jih dam ektievuekiedimmiem tsevtsehd. Reerenasse diedtem aaj átna rijhkebiejjien ávteste jih dáarjegem tjuara rijhkebiejjieste utnedh guktie dam politijhkem buektedh.

Reerenasse rijhkem stuvrie, jih naemhtie reerenassen barkoe leah:

- laakeraeriem rijhkebeajjan vedtedh
- rijhkebiejjienánnoestimmiem darjodh
- diedtem beetnevierhtiem bijre átna mah rijhkebiejjie nánnoestamme
- Sveerjem EU`esne vuesehtieh
- Jeatja staatigujmie latjhdidh
- dam staaten barkoedimmiem stuvredh
- nánnoestidh ovmesie reeremem amhtsi bijre, gusnie eah naan jeatjah reereme diedtem átna.

Dah jeatjadehteme raerieh mah reerenasse sájhta buektedh maam gáhtjoe, proposisjovnh, rijhebeajjan vedtedh guktie dejtie nánnoestidh.

Reerenassen barkoe lea aaj raeriem staaten beetnevierhtide buektedh.

Dah jeatjadehteme raerie mah reerenasse sájhta utnedh mah gáhtjoe proposisjovne, dejtie rijhkebeajjan vedtedh jih dan bijre nánnoestidh.

Reerenassen barkoe lea aaj raeriem buektedh dan staaten beetnevierhtiej bijre.

Gosse reerenasse akte guhtjelassem nánnoestamme v.g. goh orre laakem jallh beetnevierhtiem, dihte lea reerenassen laavenjassen barkoe rijhkebiejjien nánnoestimmiem darjodh. Jis orre laake sjáhta dellie álmegh orre reaktah áadtjoeh jih vihkelemmes kanne dellie orre barkoelaavenjassh dan reerenassese sjáhta mah diedtem dan gihtjemem bijre utnieh.

Ektiedimmie nännoestimmie

Fiertene vâhkoen reerenassen tjâahkosne dellie reerenasse gaajhkh dah ektiedimmie reerenassen-aamhtsidie nännoestieh.

Unnemes vijhte raeriejh tjuerieh meatan ârroth guktie reerenasse edtja maehdedh nännoestidh. Reerenassenännoestimmieh leah dan guhkies reaktoe (byjjemes) minngemes sijjiej dennie nännoestimmieprosesne. Gellie askh reerenasse darpesjh dejnie sov nännoestimmibarkosne dennie barkijdaltesne. Muvhtene maahta akte aamhtse jienebi staateraeride ovmesie diedtebyjreskinie sjidtedh. Jis naemhtie dellie tjuara ektine dejnie baarkine gietedalledh. Gaajhkh dah staateraerieh tjuerieh siemes dan nännoestimmien bijre ârroth, eannan reerenassetjâahkose bätieh

Firhten jaepien bijre 6000 reerenassenännoestimmie sjidtieh. Bievnesjh gââvnesjie dennie reerenassen.se âvtele jih männgan gosse nännoestimmiem vaeltieh.

Naemhtie Reerenassekanslije barka

Reerenassekanslije lea byjjesfaamoe dihte goh reerenassen dâehkie jih reerenassen duetie dennie barkosne guktie Sveerjem stuvredh jih bueriededtedh dam politijhkem. Dennie reerenassekanslijesne leah Staateraerijegietedalleme, deepartementh jih Reerenassensuerkie Reerenassekanslije bijre 4500 barkijh âtna, destie bijre 200 politijkejste buekteme barkijh.

Gosse reerenassemâllsoe sjâdta dellie tjuerieh dah saejjasadtjh mah politijkijste veeljesovveme tjuerieh orriejidh, mohte dah saejjasadtjh mah dan ovpolitijkeste veeljemistie bäteme, dah âadtjoeh aajmene ârroth dennie sijjen siijjesne. Staaterereerengietedalleme stuvrie jih ektidimmie barka dennie reerenassekansliesne jih diedtem âtna bijre dam Sveerejen EU-politijhkem. Staaten âvhteke lea dennie Staaterereeremen gietedallemisnie. Dennie firhne deepartementen stâvroesne gââvnesjie akte jallh golme âvtekh, akte dejstie lea deepartementen âvhtege. Reeremesuerkien âvhtege lea reeremen âvhtege jih barkije aaj. Dah barkijh reerenassen viehkine sjidtieh guktie maadtoe jih raeriestimmie buektiedh dej reerenassen ovmessie nännoestimmide, jih aaj guhtjilasside gietedalledh mah leah naasjovne jih internaasjovni jijhtjeburrie. Dah mah vihleles barkoejlaavenjassh leah reaktoelaakeprosesne jih beetnevierhtieprosesne. Dah barkijh aaj barkieh guktie staaterereeremasse stuvredh daejtie mah sjiere deepartimenti nuelesne.

Barkoe dennie Europeski unionesne (EU) dohtedidh guktie dej deepartementigyjmie barkedh, jih gaajhkh dah barkijh mah fierhne deepartementeste mah Sveerjen âvteste EU-n barkieh jih aaj gietedallieh dejtie guhtjilasside âvtelen dan EU-n tjâhakoe.

Sveerje bijre 100 âlkoelaantibarkijh âtna. Âlkoelaantereeremisnie leah mijjen aambassadöörh, saejjasadtjh deelegasjovnh jih konsulath.

Ektine dej 400 honorärkonsulentine dah sjidtieh goh âlkolaantilihtsegh.

Reerenassekanslijen barkoeh

Åejvie dej fierhtene deepartementesne staateraerie Leah, dam gáhtjoejibie ministere. Dennie deepartementesne maahta gellieh staateraerih gaavnesjidh badt barre akte deepartementeávhtege. diedtem utnieh bijre dah sjiere aamtsi-laavenjasside. Fierhtene staateraerije barkoedáehkiem destie politijhken veel-jemes saejjasadtjh utnieh goh staatetjaeliehtëjja, politijhkemaah toe jih press-setjaeliehtëjja.

Barkoemaarhnandee partemente

Barkoemaarhnandee partementen diedtedajve: barkoejieleme politijhke, barkoemaarhnapolitijhke, integrasjovne politijhke, laejhtemeguhtjelassh, åålmegie reakta dennie naasjovnen daltesne, sveenske åålmegiektesne medborgarskap jih smaaretjertipolitijhke.

Beetnevierhtie deepartemente

Beetnevierhtie deepartementen diedtedajve Leah: beetnevierhtiej politijhke, staaten beetnegh, skaehtiepolitijhke, beetnevierhtie maarhnanguhtjelassh, spieleguhtjelassh, internasjonelle eeke daarjomes barkoe dej staatij eeki jih tjielten beetnegh jih laakeöörnegen mietie.

Vaarjelimmiedee partemente

Vaarjelimmiedee partementen diedtedajve: Elliesvaarjelimie, vaarjele-åelie jih byssvehtsbarkoe ovlahkoem dåastodh, byssvehtsbarkoe, internaasjonelle raeffivaarjelimie barkedh åålmegie reaktaj ávteste, jih jearsoevoetepolitijhken bievneshjuhtjelassi bijre barkedh.

Justitsijedee partemente

Justitsijedee partementen diedtedajve: maadtoelaakh jih laakeöörnegen mietie bijre bysvehtsreakta, sivile- jih prossessereakta, reaktamoenehtse, migrasjovne- jih asyle-politijhke, aamhtse aarmoem bysvehtsen bijre jih jeatja bysvehtsaamhtsh, demokratijepolitijhke jih åesistimmieguhtjelassh.

Kultuvredee partemente

Kultuvredee partementen diedtedajve: kultuvre jih kultuvre barkijen vuerpiem vaarjelidh, kultuvre ae pie, meedija, filme jih saavrese.

Laantevoenedee partemente

Laantevoenedee partementen diedtedajve: laanteburrie jih byjreskeguhtjelassh bijre dam laanteburriem, laantevoeneövtiedimmie, skåajjeburrie, göölije jih tjaetsieburrie, båtsoeburrie, saemiejguhtjelassh, sãafoeburrie, juvreåelie jih juvre staarne, beapmoeh, vijreme jih vijresájhtoe jih jyllebe ööhpehtimmie jih fãårskerdimmie bijre dah areellen jielemidie.

Byjreskedee partemente

Byjreskedee partementen diedtedajvh: akte dilhkuveloeves jielemebyjreske, dilhkuveloeves barkoebyjreske, eatnemen vearelde, "klimat",

saelhtie, tjaetsie, biologien gellie sårhts, eatnemesåajhtoe, byreskeulmiedåeh-
kie, internasjonven ektiedimmiebarkoe, sjådtoengievlie, aatomefaamoevaarjele
jih deerjeldahkh, byjreskelaakesjiddeme, byjresketeeknike byreskeektiedimmie-
barkoe, jih byjreskefåårskerebarkoe.

Jielemedeepartemente

Jielemedeepartementen diedtedajvh: lihkesdajven sjiddedeminie, eenersjie,
vuejeme jih infrastrukture, it jih påaste jih jielemeveasoe. Diedtedajvi jieleme-
veasoe desnie lea åesjstimmiebarkoe jih entreprenörebarkoe, „gaajtjemef
aamoe jih aaj reaktoe sjiehteles marhnah jih aaj daerpies fåårskerdimmie jih
innovasjonve.

Sosialedeepartemente

Sosialedeepartementen diedtedajvh: jieleme- jih såajhtoe, åålmegi såajh-
toeh, maanaj reakta, deervasjonmietsagkese, voeresisåajhtoe, sosiaalebar-
koe, skiemtjetjierkeme, peensjonvh jih fuelhkij beetnevierhtieduedtie , staaten
reereme, åarroemesijjie, byggkeme jih jaehkie-samfunte

Ööhpehtimmiedeepartemente

Ööhpehtimmien diedtedajvh: aarhskåvla jih skåvla, univessitete jih jylleskåvla,
fåårskerdimmie, geervealmetjiööhpehtimmie ååkoelaantine, åålmegiööhpeh-
timmie dej deervesjialmetjiddie, sveenskeööhpehtimmie ååkoelaantialmetjiddie,
åålmegiööhpetimmie, eatnemie-aatomebarkoe/rymdverksamhet) seamma
vierhtegen mietie , Noerisidie- politijhke jih politijhke dan sivijle ektievuakan.

Ålkoelaante departemente

Ålkoelaantdepartementen diedtedajvh: ålkoelaante- jih tjierkestimmie-politij-
hke ,lihkesdajve-övhtimmie jih dåajregem bijre, åesiestimmiepolitijhke, viehkie
dej sveenskide mah ålkolaantesne , åålmegireakta jih intrenaasjonven åålmegi-
reakta, export-guerehtimmie bijre dah dåarooeamhtsidie, internaasjonvi ektie-
dimmiebarkoeh gaskoe dah laanth, jih lihkesdajvide jih aaj åesestimmiebarkoe
jih Svienskebueriehteme.

Departementesne aaj gååvnesji byjjesvoete åårganisasjonvh:

Staateraerengietedalleme

Staateraerengietedalleme laavenjasse ååna guktie ektiedimmie barkoem
Reerenassekansliesne stuvredh jih diedtem aaj utnedh bijre dam Svienske
ektiedimmie politijhkem. Dennie Staateraerie ektiedimmiesne leah staaterinis-
teren jih EU-n ministerekaanslije.

Byjjesfaamoegoevtese

Byjjesfaamoegoevtese lea Reerenassekanslien ektiedimmie maelmie jih diedte
bijre dam departementen reeremenbyjjesvoeten guhtjelassh. Dihte lea jeatjh-
ligkie jih bueriehteme barkoe dennie reerenassekaansliesne goh reeremen
beetnevierhtie, barkoeåejvien guhtjelassh, maahtoedimmiejielemem, it-diedte,
gårjagåetieh, vårhkoeh jih diarierh, jih aaj bievneshimmie jih gaskestalleme.

Byjjesfaamoeh

Dan fierhtene deepartementen duedtidajvesne leah naan gellie staati byjjesfaamoeh mah edtja sjehteles laakh buektedh guktie gåerede barkedh maam rijkhebiejje jih reerenasse nännoestamme. Migrasjovnerereme jih skaehtiereereme leah naakene dejstie staaten byjjesfaamojde.

Fierhten jaepien reerenasse nännoeste dejtie byjjesfaamojde dam reeremprieviem bijre . Desnie tjåådtje magkeres ulmieh byjjesfaamoeh dan sov barkoesne edtja utnedh jih maan jijnje beetnegh daarpesje nuhtjedh.

Reerenasse gaajh stoerre nuepiem åtna jih byjjesfaamoen barkoem styvredh, mohte eah åadtjoeh naan aejkien buyjjesfaamoem stuvredh, guktie dam laakem sjehtelidh jallh aajne aamhtesem nännoestidh.

Dah byjjesfaamoeh jittjegen mietie nännoestieh jih bievnesjidie dan deepartementese bieljelidh. Jijnjh jeatja laantine desnie staateraerije mij faamoem åtna, jih maahta dalleggh byjjesfaamoen juhtemes barkoem dåastoedidh. Ij Sveerjesne dagkri nuepieh. Dam gåhtjoeh nööjhkeme dam åvteke ståvrose.

Reerenassen duedtie lea åejvieh (generaldirektöörh) dan byjjesfaamose buektedh. Daelie bijre 350 staatibyjjesfaamoeh gååvnesjeh.

Beetnevierhtieh prossese

Barkoe daejnie staaten beetnevierhtine lea gukie prossese mij jaepien åvtelen aalka, eannan daaletje beetnevierhtiejaepie aalka. Goeven askesne prossese aalka guktie Beetnevierhtiedeepartemente dam prognosem reerenasse vuesiehtieh, bijre dam ektievuekien beetnegi övtiedimmiem. Njoektjen askesne reerenasse raeriem åtna guktie staatenbeetnevierhtide otnjegen mietie sjehtelidh . Åejvie-barkoeh båtije jaepieh viedtene sjidtieh dej barkoe beetnevierhtie bijre gjireproposisjovnesne, voerhtjen askesne dellie dejtie rijkhebeajjan buektieh.

Gijren jih giesien nuelesne barkoe jååhta dennie deepartementesne jih reerenasse raeriem vadta dan staatebeetnevierhtiedassese dan båtije jaapan, beetnevierhtie-proposisjovne, rijkhebeajjan skiereden askese båtieh.

Gosse rijkhebiejje dam beetnevierhtieproposisjovnem gietedalleme, dellie dah deepartimenten dam öörnegeprieviem reeremassese buektie jih reeremside vedtieh.

Reerenasse nännoestieh bijre dam öörnegeprieviem mah edtja reeremassese åvteli båtedh eannan jaepie orrejie.

Laaketsegkieprossese

Sveerjen rijkhebiejjie dej orre laaki bijre nännoestieh. Reerenasse juhtiedaeha dah jienebh laakeraeride.

Reerenasse bijre 200 proposisjovnh fierhten jaepien rijkhebeajjan vadta. Ov-messie proposisjovnh raeriestieh guktie orre- laaketsegkie edtja sjidtedh, mohte jeatjah raerieh maahta aaj jeatjadehteme laaken mietie sjidtedh.

Tjilkemh jih moenehtassh

Dah guhtjelassh mejgumie reerenasse barkeminie sjiere daejstie gervebe leah, ean dah jeatjebh. Gosse naemhtie dellie reerenasse maahta joekoen gue-riehätäjja (akte almetje)jallh moenehtasse akte dæhkieh mesnie gellieh almetjh mah edtjeh dam guhtjelassem goerehtidh. Reerenasse dam laavenjassem buerkestie maam gæhtjoe / direktiv dan tjilkemassese jallh moenehtassa Dah bievnesjh mah sjidteme edtja byjjes jih jaksoes årrodh.

Gosse reerenasse orre laakem edtja buektedh, dellie naemhtie maahta sjidtedh:

1. Staate akte tjilkemem buakta guktie guhtjelassem buerkiestidh. Akte moenehtasse jallh akte almetje laavenjassem ååadtje jih dam goeriehtidh am mejnie reerenasse edtja barkedh Dah laavenjassen barkoe sjidtieh dam maam gæhtjoe/ kommittedirektiv .
2. Gosse riejries dejnie tjilkemem, dellie gueriehtäjja jallh moenehtasse dam bievnesjem tjaelieh.
3. Dam bievnesjem reeremassese seedtieh, åårganisasjovnh, tjielhth jih jeatjide, dah åadtjoeh jiehtedh guktie dam lyjhkieh, dam gæhtjoe / remissvar. Jis eah jienebh dam guhtjelassem lyjhkieh, dellie ij mij destie sjidth, dellie tjuerieh jeatja åssjoelommem buektedh ean dam maam tjilkeme buekteme.
4. Dam bievjesjem seedtieh Laakeraaran, mij goerehte dan juridiske vååjnesen mietie.
5. Reerenasse dan männgan raeriem tjaala, aktem propositasjovnem dan rijkhebeajjan.
6. Akte daejstie rijkhebiejjien lihtsegh åadtjoeh dan vååjnesen mietie ussje didh guktie dihte raerie sjehteles lea, lihtsebarkoen åssjalommoeh.
7. Rijkhebiejjie gielem vaadta bijre dam proposisjovnem. Jis dam veeljeh dellie orre laake maahta sjidtedh dennie Sveerjen öörnegetjåanhkoesne / författningssamling SFS.

Naakene daejstie Svierjen laaketsegkemistie maahta Europeiska unionesne sjidtedh.

Såemies daejstie laakide mij EU'n sisnie , dejtie maahta Sveerje dalleggh nuhtjedh, eah rijkhebiejjie daarפש dam nännoestidh.

Svienske ektievoetehammoeh

Deemokratijen loeves veeljemem öörnegem mietie

Sveerje lea akte deemokratije desnie lea parlamentariske stávroevuekie, dihte lea akte byjjes faamoehke dehtie almetjistie. Dah laakh rijhkebiejeste sjidtieh jih desnie leah 349 saejjasadtjh mah fierhtene jaepien åålmegiestie veelejesovvemieh. Dan veeljemen männgan dellie rijhkebiejjien hæliejesålma raeriem vaadta guktie orre staateministerem veeljedh. Rijhkebiejje staateåvtekem veeljeh jih laavnjasssem disse vadta guktie orre reerenassem buektedh.

Sveerje lea dagkerie konstitutionelle monarkie desnie gånka Carl XVI Gustav staaten åejvie lea. Gångka byjjedimmes symboliske staateåejviedeervesjh jih ceremoniella laavenjassh åtna.

Sveerjen siejhme veeljememisnie desnie bijre tjiitje milljon åålmegistie mah nuepiem utnieh jih meatan årrodh jih tsevtсед magkeres åålmegh mah edtjeh meatan årrodh dennie rijhkebiejjesne, laantedigkisne jih tjiehtine.

Datne tjuarah luhkie gaektsie jaepieh årrodh eannan åadtjoeh gielem vedtedh dej golme veeljemisnie.

Jeatja vuekie aaj gååvnesjie guktie tsevtседh dam svienske politijhkem gosse gielem vedtedh. Naemhtie lea, dellie maahta veeljedh magkeres partiesne säjhta årrodh jih vååjnessem vedtedh dejtie moenesidide jih tjilkemen bievnesh, jih meatan årrodh dennie åålmegj-veeljemisnie.

Fierhtene vijhtede jaepien dellie veeljeme dan EU-parlamentese sjådta, daate aktede destie EU-n institutisjovnijste mij riektesveeljemen åtna. Gaajhks åålmegh mah EU-n lihtsegilaantesne leah, jih åålmegi-tjaalemisnie Sveerjesne tjåadtjoeh, dellie åadtjoeh Sveerjesne gielem vedtedh.

Dan svienske byjjesfaamoehammoeh- golme daltes utnieh

Sveerje golme daltesinie mietie stuvrieh: naasjonelle, lihkesdajve, gietskebedajve. Meatan desnie lea aaj europeiske daltese.

Naasjoenelle daltese

Rijhkebiejje mij faamoem åtna laakh buektedh, jih goh åvhteke åålmegi åvteste årrodh dennie naasjonelle daltesine. Reerenasse Sveerjem stuvrie guktie Rijhkebiejjien nånnoestimmie sjådta, jih barka aaj guktie orre jih jeatjadehteme laakh sjidtieh. Reerenasse viehkiem åadtjoeh dej baarkoejgumie, destie Reerenassekansliejeste jih dah moenehtassijstieh.

Lihkemes daltese

Gööktluhkieakte 21 leenh Sveerjesne leah. Fierhtene leenesne staaten

lihemes daltese reereme jih leenestâvroe gââvnesjie. Staaten reeremeisnie lea aaj jeatja sâemies barkoe dennie lihkes jih gietskebe daltesinie. Göökte-luhkie20 leenedigkieh gââvnesjie. Dihte jyllebe nânnoestimmeâârgane lea leenedigkieh – jallh lihkesâejvie. Tjieltelaake leenereeremen barkoem stuvrieh, mohte jijtjeraerie lea aaj desnie, dihte nânnoestimmie eejnegen tjieltesne , leenedigkien jallh lihkesdajven nânnoestimme, eah dah dan seektoern nuelesne Leah.

Gietskebe daltese

Sveerje bijre 290 tjielhth âtna .Tjielhthe diedtem âtna dej jeenjemes ektievuekien barkoeh, mah gââvnesje desnie gusnie ârroejibie. Dej viehkeles barkoeh Leah, aarskâvla, skâvla, sosialebarkoeh jih voeresisâjhtoeh. Dah reerems/politiker mah ââlmegistie veeljesovveme, dah tjieltide stuvrieh. Dihte jyllebe nânnoestimmie âârgane lea tjieltemoenehtse. Tjieltelaake tjielten barkoem stuvrieh, mohte dennie gietskebe daltesne maahta aaj jijtjeraeriem utnedh.

Europeiske daltese

Svierjesne lea EU-n njoelkedassebarkoe jih meatan dennie prossesne gusnie ektiedimmie njoelkedassh jih nânnoestimmieh sjidtieh. Sveerjen reerenasse dennie Europeisken raerine jih Europeiske unionen raeresne aaj barka, dam gâhtjoe ministere raerie jallh raerie mah riektesen mietie barka dej bâetjoe ektiebarkoejgyjmie. Staateministere byjgedimmie diedtem aaj âtna bijre dah övtiedimmiem jih ektievuekiem destie Sveerjen EU-politijhkeste.

Sveerjen maadtoelaakh

Dah maadtoelaakh bijjelen dah jeatjebh laakide tjââdtje, jih ij naan jeatja laake ââdtjoeh dam maadtoelaaki uvte tjââdtjodh. Ij gâeredh dam laakem geehpes jeatjadehtedh goh dah jeatjebh laakh. Dihte jeatjadehteme kripesje, rijhkebiejjie edtja seamma nânnoestimmiem göökte tjââhkoem utnedh. Gaskoe dam nânnoestimmiem tjuaara akte rijhkebiejjieveejeme ârrodh.

Maadtoelaakh bijre dah stâvroen barkoeh, deemokratije, gunkies aerpiejih, jijtjegen-raeffie jih trygksovveme raeffie jih jeatja raeffie reaktoen mietie

- 1974 jaepien reeremehammoen maadtoeh lea dan svienske staaten barkoevuekien mietie guktie reerenasse edtja barkedh, magkeres maadtoen raeffie jih reaktoen mietie dah ââlmegh utnieh jih aaj guktie veeljeme dan rijhkebeajjan edtja ârrodh.
- 1810 jaepien succesjioneöörnegen njoelkedassh guktie dam svienske byj jessijjen aerpie, gieh edtja gångka jallh dröönege sjidtedh.
- 1949 jaepien trygksovvemeraeffieöörnegen sisvege Leah nânnoestimmie bijre dam trygksovvemeraeffien jih reaktam utnedh jih vuartasjidh dah siejhme rââressjimmi tjaalegh.
- 1991 jaepien jiehtegen -raeffiemaadtoelaaken mietie diedtem utnedh bijre dam raadijove, tv, filme jih orre jeatjligkie meedije.

Åålmegi reaktah

Åålmegi reaktah eah åadtjoeh dejtie laejhtedh. Rijnkebiejjie, reerenasse jih abpe staate, lihkesdajvh jih tjielhti barkoeh gaajhk dah diedtem utnieh åålmegi reaktan åvteste. Reerenassen guhkiesvååjnoen ulmie lea, tjirkestimmiem jih dæjmiesvoetem dej åålmegireaktaj bijre Sveerjesne utnieh.

Dah åålmegh reaktam jih åeliem utnieh dennje maadtoelaakesne, jeatja laakine jih örrneginie Sveerjesne. Dan åelien nuelesne lea aaj Europeiske konvensjovne åålmegi reakta. jih dah maadtoen ræeffie jih dah laake mij Sveerjesne sjidti destie jaepeste 1995. Gååvnesji aaj jeatjah internasjonve latjka-dimmie gaskoe dah staath mah åålmegi reaktam bijveridh.

Reerenasse barka guktie åålmegi reaktam buektedh jih faesiedidh, dihte åssjalommoe seamma sjidtieh dej naasjovnie politijhki-reeremidie jih gaajhke ålkoerijhkepolitijhkesne.

Seamma vierhtegh

Svierjesne gååvnesjie guhkie aerpievuekie gosse barkedh dej seammavierhtiguhtjelassi gujmie. Seammavierhtie naemhtie lea, nyjsenäjjah jih garmannäjjah seamma reaktam jih nuepiem jjelemisnie utnieh, goh seamma vuerpiem utnieh barkoemaarhnesne, juekedimmie diedtem maanaj jih gåetien barkoe jih beet-nevierhtie bijre utnieh.

Mohte læjhkan jeatligkie juekeme dan faamoj jih tsevtsiestimmie maakta ov-mese ektievoetesne årrodh.

Politijhkesne desnie Leah sjiehteles juekedimmie gaskoe dah nyjsenäjjan-garmannäjjan juekeds Leah. Dennie rijnkebiejjesne bijre 45% nyjsenäjjistie jih garmannäjja bijre 55%. Jeatja dajvesne goh maahtoedimmie, kultuvre, jijnjeb meedijh, svienske gærhkoesne jih jjelemeveasosne, desnie nyjsenäjjah vaenemes Leah, dej vihkeles barkojne. Dennie jjelemeveasoen barkosne Leah jijnjeb destie gaarmanäjjistie seamma guktie dah minngemes jaepine jeatjadehteme.

Åålmegiprinsipe

Åålmegiprinsipe naemhtie lea, byjjesfaamoe, rijnkebiejjie jih dah nånnoestimmie tjielhth, suerkiej barkoeh nuepiem utnieh gaahpene årrodh. Guktie vååjnoe jih barkoem geehtedh, prinsijpe lea siejhme åålmegi gietedallempaehperh dah edtja dennie maadtoelaakesne jih trygkeraeffien öörneginie tjåådtjodh.

Åålmegiprinsipe gaajhkide reaktam vadta jih åålmegipaehperide vuartasjidh. Dah åålmegipaehperh mah reerenassekanslijese bætieh jih jeatja reeremis-side båteme jallh båtata, goh prieve, byjjes nånnoestimmie jih tjilkemh. Mujttotjållaga ja åvddåbargo e iemelåhkaj almulasj åssjetjållagin årvustalåduvá. Jus sihtå diehtet makkir åssjetjållaga gávnnuji fábmudagån jali dajt låhkåt de aktavuodav válldá fábmudagåjn.

Åejvienoelkedassh leah gaajhkh åålmegipaehperh mah båateme edtja tja-
eliehtidh dennie dåastome reeremassesne.

Myjhteme tjaalegh mah olkese båateme eah leah dah dagkeri siejhme giete-
dalleme. Sijhtede daejredh magkeres gietedalleme dennie byjjesfaamojne
gååvnesjie jallh dejtje vuartasjidh dellie dam byjjesfaamoem bieljedidh.

Åålmegiprinsipe naemhtie leah, dah barkijh jih jeatja mah barkeminie dennie
staaten tjelhtesne jih leenedigkesne gaskesadtemen dijregem utnieh. Naemh-
tie leah dah reaktoem utnieh jih sopesstalledh dan bijre mij lea tjeakoes, mohte
sjiere laavenjassh goh meedijah, mohte ij gåæredh dejtje bussvehtidh, ij barko-
eåejvie åadtjoeh daejredh gih dam laavenjasse buekteme.

Saejjasadtjh

Vihkeles funksjovne leah diedtem utnedh byjjesöörnegem dajvesne gusnie
saejjasadtjh leah, dihte vååjnoes gellie laanti bijre sjidteme.

Sveerje dagkeri byjjes saejjasadtjalmetjh utnieh.

Justitsie saejjasadtjh (JO) jallh rijhkebiejjien saejjasadtjh maam “gåhtjoe”
byjjes lihtsegh, mestie rijhkebiejjeste veeljesovveme edtja reeremidie guerieh-
tidh guktie dah reeremhs daan laaken jih jeatja byjjestjaalegh sijjen barkroegy-
jmie barkieh.

Justitsiekaanslere (JK) dan laavenjasse lea vååkesjidh dejtje reeremidie
jih dööpmiestovlide, reerenassen ryögknemen åvteste barkedh bijre dah
hassvehts mij maahta dennie dööpmistovlesne sjidtedhh, jih sjiehtesjidh dam
irhkedimmiem staaten vööste, goh ååklagere dennie trygksovveme jih jiehtege-
raeffien-ulmie jih aaj reerenassen juridiske raerije årrodh

Åesiestimmisaejjasadtjalmetje (KO) vaarjele dejtje darjoemes iedtjegeh,
åvtelen dah darjoemes barkoe dennie dööpmestovline. KO-n åejvielaaven-
jasse lea giehtjedidh guktie dah darjoemesbarkoe maarhnalaakemn mietie
dåæriedieh mååhtedimmevuerpielaakem, aamhtsitjirkestimmiem, distans jih
gåætietjirkedimmielaakem.

Laejhtemesaejjasadtjh (DO) vuartasjidh guktie dam Laejhtemesaejjasadtjh
laakem dåæriedidh.

Maanansaejjasadth (BO) maanaj jih noeri reaktam åvteste barka, guktie
FN-n konvensjovnen iedtjege maanide sjidtieh.

Maana jih learohkesaejjasadtjh (BEO) laavenjasse åtna jih maanaj jih lea-
rohki reaktam vaarjelidh dam maam skuvlelaake jeahta .

Staatem giehtjehtidh

Konstitutsjovnen lihtsegebarkoe, KU. Lea akte lihtsegebarkoe dennie rijhkebiejjesne mah staate raeriejdie guerehte guktie barkieh jih gietedallemem destie reerenassen aamhtside sjiedtieh. KU aamhtside gietedalla goh maadtoelaakh, rijhkebiejjeöörnegem jih aaj rijhkerevisorh jih dejtie aaj veeljie.

Rijhkerevisjovne lea akte byjjesfaamoe mah rijhkebiejjien nuelesne barka. Guerehte jih vuartasje guktie dah staate byjjesfaamoeh barkieh laavenasside jih ävteltelbodtie tjaalegi gujmie barkieh guktie ulmide jaksedh, naemhtie lea reerenasse jih jeatjah reerem dej sijjen barkoejne eensilakan barkieh.

Såemies staaten byjjesfaamoe leah aaj giehtjedimmie byjjesfaamoe. Dej laavenjassh leah giehtjedidh dejtie barkojde. Staate goerehte jih dæjregem laantedeagkan lihkesdajvi jih tjielhti barkose vadta. Skuvleinspeksjovne lea akte dagkeristies mah skuvlide giehtjetjede guktie laakem jih njoelkiedassine barkieh.

Sveerje eatnemisnie

Sveerje jih EU

Destie voestes tsiengelen aske 1995 dellie Sveerje lihtsege dennie EU-esne sjidti dennie naasjovnen åålmegigielen mietie 1994 sjidti. Lihtseginie naemhtie lea, Sveerje lea meatan dennie EU-n barkoesne jih nuepiem åtna jih evtiedidh dah nånnoehstimmie mah eah gååvnesjh.

Sveerje ånnje åvtelbodte dam beerhteviertiem jih dam monetära unionem , EMU tjåådtje jih nuepiem aaj åtna barkedh bijre dam nånoestimmien bijre mij fååtese.

Sveerje ånnje åvtelbodte dam beetnegevierhtie jih monitära unuionen EMU tjåådtje mah vuesehte guktie dah lihtsegilaanth euroen valutam ektievoetine utnieh. Golken aske 2003 dellie åålmegi gielevaadtme sjidtie jis Sveerje edtji dennie valutaunionesne meatan årrodh. Destie 55,9 prosenth veeljemistie sjidtieh , mah nööjhkieh.

Bijre 1200 svenskh EU-esne barkieh. Såemies dejstie leah Sveerjen sæjjasadtjh mah svienskei iedtjehg utnieh, moehte jeatjebh ovmesie barkoeh utnieh dennie EU-n barkoesne, Europeiske kommisjovnesne.

Sveerje jih FN

Sveerge FN-en lihtsege sjidtie, 1946, dan mingemes jaepien gosse åårganisasjovne sjidteme. Dan männgan iedtjege stoerre jih vihkeles barkoe dennie svienske ålkoerijhke politijhkesne sjidti.

Sveerjen reerenasse veakse däärjoem rijhkebiejjesne guktie reaktam utnedh

dej vearelden stoerre veasoejgyhtjelassi bijre barkedh . Dihte laavenjasse stoerre kripesjem daarpesjh dennie FN-esne jih aaj lihke ektiedimmie barkoem dej jeatjebie lihkesdajvi åårganisjovni gujmie, eejnegi laantide jih dam sivile ektuviekij mah bijre jarkan eatemisnie .

Destie jaepeste 1960 lea Sveerje meatan orreme jienebi dejstie FN-nen raefievaarjelimmie barkoejne. Jienebh dejstie 70 000 sveenskide FN- dienesjimj jaepine orreme, jih jienebh sveenskijste barkeme goh FN-n dijregh.

Sveerje stoerre barkoem FN-enen barkoedajvine utnieh. Laante lea gååvnesjamme daejnie tjarke barkijne jih dej viehkeles aamhtsiguhtjelassi bijre. Sealadimmiebusvehtsem laejhtedh. Maanaj reakta, aapartheidem jih tortyrkonvensjovnem laejhtedh, jih aaj dah dajvh goh nedrustning.byresken jih narkotika-laejhtemem. Sveerje eadtjohkelaakan dej guhtjelassie bijre barkeme. Sveerje akte dejstie stööremes dåejreg mah FN-en ovmessie åårgani dennie multilaterala övtiedimmie ektietiedimmibarkosne barkeme .

Noerhtilaantie ektiedimmiebarkoeh

Baarkoevuekien ektiedimmie gaskoe dah noerhti laantidi mij båarasommes jih viejries lihkesdajvi ektiedimmie barkoe veardisnie orreme. Dihte politijhken ektiedimmiebarkosne lea vierhtedimmie jih aaj sijhtemem guktie dam jaksedh guktie dynamiske övtiedimmie jih Noerhten maahtoedimmie jih gaajtjedimmiefaamoem bájjoehtidh.

Noerhti raerieh

Noerhte raerie jaepien 1952 sjidi, desnie leah 87 raerielihstsegh, destie Danmarkijste, Såemijste, Islaantejste, Nöörjeste, Färöijste, Kruanalaantijste, jih Ålantijste. Dah lihtsegh dej laanti parlamentine tjaahkan jih parlamenteste veeljesovvi. Ij rikte veeljeme gåerede dan Noerhte raaran buektedh

Noerhti reeremsraerieh

Noerhti reeremsh raerie jaepien 1971 sjidi, dihte lea noerhti reerenassi ektiedimmieåårgane. Reeremsh ij goh barre akte, jienebh reeremsh leah. Jienebh dejstie aamhtsereeremistie barre göökten aejkien tjåangkanieh. Mochte läjkan dah jeatja ålkoerijhken jih

Vaarjelimmiereeremsh mah bájngolistie dam Noerhte- reeremshraeriem tjåådtje, dah maehtieh aaj dejtie noerhti reeremidieh gaavnesjidh .

Gaskese

Teelefovne

Reerenassen växele lea:: +46 8 405 10 00

Påaste

Gaajhkh deeparmenth (ij ålkoerijhkedeeparmente
103 33 Stuehkie , Ålkoerijhkedeeparmente 103 39 Stuehkie

E-påaste

Vuartesjh dam gaskesem dennie vebbsijjesne (www.regeringen.se)



SE-103 33 Stockholm, Sweden